

Sygn. akt X K 195/19

PR 2 Ds. 424.2019

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

G., dnia 09 października 2019 roku

Sąd Rejonowy Gdańsk – Południe w Gdańsku w X Wydziale Karnym w składzie następujący:

Przewodniczący: Sędzia Julia Kuciel

Protokolant: Magdalena Barska

przy udziale Prokuratora Prokuratury Rejonowej G. – W. w G. – bez udziału

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 09 października 2019 roku sprawy

K. M. (M.), syna E. i G., urodzonego (...) w Ś., pesel (...)

oskarżonego o to, że:

w okresie od 9 kwietnia 2002 roku do 26 października 2017 roku w G. uchylał się od wykonania ciężącego na nim z mocy wyroku Sądu Rejonowego w Gdańsku z dnia 9 kwietnia 2002 r., sygn. akt V RC 177/02 oraz wyroku Sądu Rejonowego Gdańsk – Południe w Gdańsku, sygn. akt V RC 253/07 obowiązku alimentacyjnego stanowiącego równowartość co najmniej 3 świadczeń okresowych przez niełożenie na utrzymanie swojego syna D. M. i przez to naraził go na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, tj. o czyn z art. 209 § 1 i 1a k.k.

I. ustalając, w ramach czynu zarzucanego oskarżonemu **K. M. (M.)** w akcie oskarżenia, a kwalifikowanego na mocy art. 4 § 1 k.k. z art. 209 § 1 k.k. w brzmieniu ustawy – Kodeks karny obowiązującym do dnia 31 maja 2017 roku, że dopuścił się on go w okresie od 07 lipca 2006 roku do dnia 02 września 2006 roku, od 11 października 2006 roku do dnia 28 listopada 2006 roku, od 20 grudnia 2006 roku do 04 stycznia 2007 roku, od 07 lutego 2007 roku do 18 maja 2008 roku, od 23 maja 2008 roku do 21 października 2008 roku, a jego zachowanie miało charakter uporczywy, na mocy art. 414 § 1 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 6 postępowanie prowadzone wobec tego oskarżonego o ten czyn umarza z uwagi na przedawnienie karalności,

II. oskarżonego **K. M. (M.)** w ramach czynu zarzucanego mu w akcie oskarżenia uznaje za winnego tego, że w okresie od 01 kwietnia 2016 roku do 15 września 2016 roku i od 16 października 2016 roku do 31 października 2016 roku uporczywie uchylał się od obowiązku alimentacyjnego ciężącego na nim z mocy ustawy i określonego co do wysokości na mocy wyroku Sądu Rejonowego w Gdańsku z dnia 9 kwietnia 2002 r., sygn. akt V RC 177/02 oraz wyroku Sądu Rejonowego Gdańsk – Południe w Gdańsku, sygn. akt V RC 253/07 względem swojego syna D. M., czym naraził go na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, czyn ten przy zastosowaniu art. 4 § 1 k.k. kwalifikuje jako występki z art. 209 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 maja 2017 roku i skazuje go za to, a przy zastosowaniu art. 4 § 1 k.k. i na mocy art. 209 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 maja 2017 roku wymierza mu za to karę 3 (trzech) miesięcy pozbawienia wolności, a na mocy art. 69 § 1 i 2 k.k. i art. 70 § 1 k.k. wykonanie orzeczonej wobec niego kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesza na okres próby wynoszący 1 (jeden) rok,

III. na mocy art. 626 § 1 k.p.k., art. 624 § 1 k.p.k., art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych (Dz. U. z 1983 r. Nr 49, poz. 223 ze zm.) zwalnia oskarżonego od ponoszenia kosztów sądowych w sprawie, a wydatkami tego postępowania obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

W oparciu o dowody zgromadzone w sprawie, Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

K. M. jest ojcem D. M. urodzonego (...) w B. ze związku nieformalnego z M. C.. D. M. cierpi na porażenie mózgowie, porusza się wyłącznie na wózku inwalidzkim.

Dnia 16 maja 2008 r. Sąd Rejonowy Gdańsk – Południe w Gdańsku w sprawie o sygn. akt V RC 253/07 orzekł, że K. M. powinien łożyć na utrzymanie D. M. kwotę po 350 złotych miesięcznie płatną do rąk matki małoletniego do 15. dnia każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami w razie zwłoki w terminie płatności którejkolwiek z rat, poczynając od dnia 01 czerwca 2008 roku. Wyrokowi temu nadano w tej części rygor natychmiastowej wykonalności. Wyrok ten został wydany w miejsce uprzedniego orzeczenia w tym zakresie, tj. wyroku zaocznego Sądu Rejonowego w Gdańsku z dnia 09 kwietnia 2002 roku w sprawie o sygn. akt V RC 177/02, w którym wysokość świadczenia alimentacyjnego na rzecz D. M. ustalono na kwotę 250 złotych.

Z dniem 23 stycznia 2014 roku przed Sądem Okręgowym w Gdańsku zapadło orzeczenie o całkowitym ubezwłasnowolnieniu D. M. z powodu upośledzenia umysłowego.

dowody: odpis skrócony aktu urodzenia k.43, dane z systemu PESEL, wyrok SR w Gdańsku z dnia k.2; postanowienie SO k.3; zeznania M. C. z k.22-24, k.165-167; zaświadczenie komornicze k. 4,k.40-41, k.152-v; decyzja k.5; , zestawienie informacji o wypłatach k.6-9; zeznania M. C. z k.22-24; zaświadczenie z (...) k.27-39

W celu wyegzekwowania świadczeń alimentacyjnych, które nie były regulowane przez K. M., M. C. w imieniu małoletniego D. M. zwróciła się o wszczęcie postępowania egzekucyjnego, które było prowadzone przez J. S. Komornika Sądowego G.-P. w G. pod sygnatura KMP 94/97.

Stan zaległości alimentacyjnych K. M. wynosił na dzień 07 sierpnia 2017 roku kwotę 8 970, 00 zł z tytułu należności na rzecz wierzyciela alimentacyjnego oraz kwotę 84 153, 19 zł z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego (dodatkowo jeszcze zaległość dla likwidatora Funduszu Alimentacyjnego w kwocie 26 554, 50 zł). Do dnia 2019 r. K. M. nie wpłacił przez komornika na rzecz zadłużenia jakiegokolwiek kwoty.

(...) Centrum (...) wypłaciło na rzecz D. M. szereg świadczeń, w tym w postaci zasiłku rodzinnego, dodatku do tego zasiłku z tytułu kształcenia dziecka niepełnosprawnego oraz świadczenia z funduszu alimentacyjnego poczynawszy od 01 września 2005 roku. D. M. otrzymuje także rentę socjalną.

dowody: zeznania M. C. z k.22-24, k.165-167; zaświadczenie komornicze k. 4,k.40-41, k.152-v; decyzja k.5; , zestawienie informacji o wypłatach k.6-9; zeznania M. C. z k.22-24; zaświadczenie z (...) k.27-39informacja z Urzędu Pracy k. 44-45, informacja z ZUS k.46, k.146-147; informacja z NFZ k.47-48; częściowo wyjaśnienia oskarżonego z k.100-103;

M. C. i D. M. zamieszkują wspólnie razem z dwójką pozostałych dzieci M. C. w mieszkaniu matki M. C.. Zobowiązania finansowe związane z utrzymaniem mieszkania oraz opłatą czynszu, mediów i opłat ponosiła w przeszłości M. C. (ze środków otrzymanych z pomocy socjalnej oraz środków uzyskanych z funduszu alimentacyjnego). M. C. nie pracuje, opiekuje się synem i z tego tytułu otrzymuje z (...) w G. kwotę 1600 złotych (uprzednio 1400 złotych) miesięcznie.

D. M. uczy się i rehabilituje w Ośrodku Szkolno (...) w G., gdzie przebywa codziennie od godz. 7.00-13.30.

Dowody: zeznania M. C. z k.22-24, k.165-167; zaświadczenie komornicze k. 4,k.40-41, k.152-v; decyzja k.5; , zestawienie informacji o wypłatach k.6-9; zeznania M. C. z k.22-24; zaświadczenie z (...) k.27-39

W inkryminowanym czasie K. M. był zarejestrowany jako bezrobotny od dnia 13 kwietnia 2001 roku do 11 lutego 2003 roku, od 29 grudnia 2004 roku do 06 lipca 2006 roku, od 05 stycznia 2007 roku do 06 lutego 2007 roku, od 19 maja 2008 roku do 22 maja 2008 roku, od 22 października 2008 roku do 15 grudnia 2009 roku, od 19 marca 2010 roku do 05 maja 2010 roku i od 25 maja 2010 roku do 31 grudnia 2011 roku bez prawa do zasiłku (status ten utracił ze względu na otrzymanie świadczenia z opieki społecznej). W tym okresie poszukiwał on aktywnie zatrudnienia. Nie figurował w ewidencji podatników. Począwszy od około 2008 roku K. M. był osobą bezdomną.

K. M. pobierał świadczenia w Wojewódzkim Szpitalu (...) w T. i w SP ZOZ (...) Szpitalu Miejskim w T. w okresie od listopada 2016 roku do stycznia 2017 roku i od marca 2017 roku do lipca 2017 roku.

W okresie od 30 czerwca 2017 roku do 21 lipca 2017 roku K. M. był zgłoszony do ubezpieczenia zdrowotnego na podstawie art. 54 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych na podstawie decyzji właściwego organu gminy. K. M. był uprawniony do świadczeń na tej podstawie również w okresach od 01 stycznia 2012 roku do 28 lutego 2014 roku, od 1 marca 2014 roku do 30 listopada 2015 roku i od 1 grudnia 2015 roku do 31 marca 2016 roku, od 1 listopada 2017 roku do 28 lutego 2018 roku i od 1 sierpnia 2018 roku do 31 marca 2019 roku. K. M. od 1 marca 2014 roku do 30 listopada 2015 roku był świadczeniobiorcą zgłoszonym przez Ośrodek Pomocy (...) w Ś., a od 01 listopada 2017 roku był świadczeniobiorcą, za którego składki na ubezpieczenie społeczne opłaca Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy (...) w miejscowości N.. Otrzymuje on zasiłek stały i stwierdzono wobec niego całkowitą niezdolność do pracy. Od 14 sierpnia 2018 roku przebywa on na oddziale opiekuńczo – leczniczym ośrodka w W. i ponosi 70% związanych z tym kosztów.

dowody: informacja z Urzędu Pracy k. 44-45,158 informacja z ZUS k.46, k.146-147; informacja z NFZ k.47-48; częściowo wyjaśnienia oskarżonego z k.100-103; dane z US k.156; zeznania M. C. z k.22-24, k.165-167; dane o osadzeniach k.134-144;

Począwszy od 2002 roku K. M. nie miał kontaktu ani ze swoim synem ani z jego matką.

K. M. w okresie od 07 lipca 2006 roku do dnia 02 września 2006 roku, od 11 października 2006 roku do dnia 28 listopada 2006 roku, od 20 grudnia 2006 roku do 04 stycznia 2007 roku, od 07 lutego 2007 roku do 18 maja 2008 roku, od 23 maja 2008 roku do 21 października 2008 roku nie utrzymywał kontaktu ze swoim synem. Nie przekazywał on jemu ani jej matce jakichkolwiek kwot na utrzymanie. Nie interesował się losem syna, nie dawał mu prezentów, nie czynił żadnych świadczeń rzeczowych.

W okresie od 12 lutego 2003 roku do 10 kwietnia 2003 roku, od 28 sierpnia 2003 roku do 17 grudnia 2003 roku, od 02 kwietnia 2004 roku do 22 grudnia 2004 roku, od 14 maja 2005 roku do 07 czerwca 2005 roku, od 03 września 2006 roku do 10 października 2006 roku, od 29 listopada 2006 roku do 19 grudnia 2006 roku, od 09 stycznia 2009 roku do 03 lutego 2009 roku i od 16 września 2016 roku do 15 października 2016 roku K. M. przebywał w zakładach karnych.

K. M. pracował w okresie, w którym nie przebywał w zakładach karnych oraz nie był zarejestrowany jako osoba bezrobotna dorywczo lub „na czarno”, a uzyskane w ten sposób środki przeznaczał wyłącznie na swoje potrzeby. W tym okresie nie miał stałego miejsca zamieszkania i był bezdomny, przebywał w ośrodkach. Wszelkie koszty związane z utrzymaniem i wychowaniem pokrzywdzonego ponosiła w tym okresie jego matka. Oskarżony naraził w ten sposób D. M. na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych. K. M. prace dorywcze wykonywał do czasu pogorszenia się jego stanu zdrowia w związku ze zdiagnozowanym (...).

W okresie od 01 kwietnia 2016 roku do 15 września 2016 roku i od 16 października 2016 roku do 31 października 2016 roku K. M. nie wywiązywał się z obowiązku alimentacyjnego w stosunku do D. M. w żadnym zakresie, w szczególności zaś nie łożył żadnych kwot na jego utrzymanie. Nie kupował również jedzenia, środków czystości, leków, ubrań. Nie wspomagał również matki – M. C. w utrzymaniu mieszkania, w którym wspólnie zamieszkuje z pokrzywdzonym, ani też w pokryciu kosztów związanych z jego edukacją czy też rehabilitacją. Nie przekazywał mu również prezentów, nie interesował się jej życiem.

dowody: informacja z Urzędu Pracy k. 44-45, informacja z ZUS k.46, k.146-147; informacja z NFZ k.47-48; wyjaśnienia oskarżonego z k.100-103; dane o osadzeniach k.134-144; zeznania M. C. z k.22-24, k.165-167;

Oskarżony K. M. przyznał się do popełnienia zarzucanego mu czynu i złożył wyjaśnienia.

Jednocześnie z uwagi na wymóg zwięzłości uzasadnienia wynikający z art. 424 § 1 k.p.k. odstąpiono od cytowania całości wyjaśnień oskarżonego odsyłając do wskazanych poniżej kart akt postępowania.

K. M. ma wykształcenie niepełne podstawowe. Jest kawalerem i ma dwoje dzieci na utrzymaniu. Nie ma majątku większej wartości. Otrzymuje zasiłek. Nie był leczony psychiatrycznie i odwykowo. Przewlekłe choruje na (...). Nie był on uprzednio karany.

dowody: dane z wyjaśnień k.100-103, dane o karalności k. 55-57,89-91, k.160; dane z systemu pesel k.92-94,k.162-163;

Sąd zważył co następuje:

Poddając szczegółowej analizie przeprowadzone w toku rozprawy głównej dowody, Sąd doszedł do przekonania, że zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, uzasadnia stwierdzenie, że oskarżony dopuścił się on popełniania czynu zabronionego kwalifikowanego z art. 209 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym do 30 maja 2017 roku, choć w innych okresach, niż ujął to Prokurator w treści zarzutu. Niemniej jednak, w okresie opisanym w pkt I niniejszego wyroku, z uwagi na przedawnienie karalności owego czynu konieczne stało się umorzenie postępowania karnego wobec oskarżonego. Natomiast w odniesieniu do czynu opisanego w pkt II wyroku materiały postępowania pozwoliły na ustalenie jego sprawstwa oraz zawinienia. Materiał dowodowy, w zakresie w jakim poszczególne dowody uznane zostały przez Sąd za wiarygodne, jest bowiem spójny, wewnątrznie niesprzeczny, a nadto nawzajem się uzupełnia, dając podstawy do powyższych ustaleń.

Sąd zważył dalej, iż ustalenia faktyczne w sprawie oparto na zeznaniach M. C.. I tak, jako matka pokrzywdzonego rzeczowo przedstawiła ona sposób w jaki w okresie objętym zarzutem utrzymywała syna, a także czas, do którego oskarżony utrzymywał kontakt z D. M. oraz sytuację rodziną, a także związaną ze stanem zdrowia pokrzywdzonego. Opisała ona również zachowanie się oskarżonego, w szczególności jego stosunek do obowiązku alimentacyjnego. M. C. w sposób szczegółowy i spójny wskazała na koszty związane z utrzymaniem mieszkania, w którym zamieszkuje z pokrzywdzonym oraz koszty wyżywienia i leczenia. Świadek wskazała, jakie dochody w tym czasie uzyskiwała, jakie było źródło utrzymania jej rodziny oraz że nie otrzymała żadnych alimentów od oskarżonego. Niewątpliwie zeznania świadka zasługiwały na wiarę, albowiem pozostawały zgodne tak z dokumentacją, dołączoną do akt sprawy, jak i treścią polegających na prawdzie wyjaśnień P. J..

Ponadto Sąd uznał za podstawę ustaleń faktycznych w sprawie dokumenty ujawnione w trybie art. 393 § 1 i 2 k.p.k., w szczególności w postaci danych osobopoznawczych, danych o karalności, informacji z urzędu oraz kopii orzeczeń i dokumentacji komorniczej, których autentyczność, wiarygodność i rzetelność nie była kwestionowana, a które zostały sporządzone przez upoważnione osoby i podmioty, w zakresie ich kompetencji.

Przechodząc do omówienia wyjaśnień oskarżonego – Sąd uznał je za wiarygodne, w szczególności w zakresie niełożenia obowiązku alimentacyjnego, odbywania kar pozbawienia wolności, problemów zdrowotnych, wykonywanej pracy i zarejestrowana jako osoba bezrobotna. Wyjaśnienia są niewątpliwie zgodne z treścią zeznań pozostałych wyżej wskazanego świadka i dokumentacji dołączonej do akt sprawy. Oświadczenie oskarżonego odnośnie jego sprawstwa i zawinienia pozostaje również zgodne z wnioskami Sądu, które zostały wyciągnięte na podstawie powyższych rozważań.

Sąd zważył dalej, iż odpowiedzialności karnej za przestępstwo z art. 209 § 1 k.k. (w brzmieniu obowiązującym do 30.05.2017 roku) podlega ten, kto uporczywie uchyla się od wykonania ciężącego na nim z mocy ustawy lub orzeczenia sądowego obowiązku opieki przez niełożenie na utrzymanie osoby najbliższej lub innej osoby i przez to naraża ją na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych. Natomiast począwszy od 31 maja

2017 roku odpowiedzialności karnej za przestępstwo z art. 209 § 1 k.k. podlega ten, kto uchyla się od wykonania obowiązku alimentacyjnego określonego co do wysokości orzeczeniem sądowym, ugodą zawartą przed sądem albo innym organem albo inną umową, jeżeli łączna wysokość powstałych, wskutek tego zaległości stanowi równowartość co najmniej 3 świadczeń okresowych albo jeżeli opóźnienie zaległego świadczenia innego niż okresowe wynosi co najmniej 3 miesiące. Ponadto nowy art. 209 § 1a k.k. zastrzega sankcję karną za popełnienie ww. przestępstwa, jeżeli sprawca naraża osobę uprawnioną na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych.

Pamiętać przy tym należy, iż przestępstwo z art. 209 § 1 i 1a k.k. jest przestępstwem z zaniechania. Czynu określonego w tym przepisie dopuszcza się zatem ten tylko, kto mógłby wykonać ciężący na nim obowiązek, ale nie czyni tego mimo realnych możliwości. Chodzi przy tym o zdarzenia o charakterze obiektywnym, niezależnym od woli zobowiązanego (przykładowo: leczenie sanatoryjne czy szpitalne, uraz uniemożliwiający podjęcie zatrudnienia, rehabilitacja, pobyt w zakładzie karnym).

Przechodząc w pierwszej kolejności do oceny przedawnienia karalności części zarzucanego czynu, należy wskazać, że Sąd przyjął w niniejszej sprawie, że zachowania oskarżonego w okresie od 12 lutego 2003 roku do 10 kwietnia 2003 roku, od 28 sierpnia 2003 roku do 17 grudnia 2003 roku, od 02 kwietnia 2004 roku do 22 grudnia 2004 roku, od 14 maja 2005 roku do 07 czerwca 2005 roku, od 03 września 2006 roku do 10 października 2006 roku, od 29 listopada 2006 roku do 19 grudnia 2006 roku, od 09 stycznia 2009 roku do 03 lutego 2009 roku i od 16 września 2016 roku do 15 października 2016 roku i w okresie od listopada 2016 roku do stycznia 2017 roku i od marca 2017 roku do lipca 2017 roku przy uwzględnieniu okresów jego pozbawienia wolności oraz przebywania w zakładach zdrowotnych (szpitalach specjalistycznych) nie wypełniały znamion czynu zabronionego. Sąd wyeliminował te okresy stwierdzając, że skoro oskarżony był wówczas pozbawiony wolności lub też przebywał na leczeniu w placówce leczniczej stacjonarnej to nie miał obiektywnej możliwości wywiązania się ze świadczenia alimentacyjnego. Również okresy od 01 stycznia 2012 roku do 28 lutego 2014 roku, od 1 marca 2014 roku do 30 listopada 2015 roku i od 1 grudnia 2015 roku do 31 marca 2016 roku, od 1 listopada 2017 roku do 28 lutego 2018 roku i od 1 sierpnia 2018 roku do 31 marca 2019 roku musiały zostać wyeliminowane z uwagi na fakt, że wówczas oskarżony otrzymywał pomoc z wyspecjalizowanej do tego jednostki pomocy społecznej z uwagi na swój stan zdrowia i bezdomność. Warto przy tym podkreślić, że niewątpliwie choroba, z jaką zmagają się oskarżony, znacząco utrudniała mu podjęcie stałego zatrudnienia, tym bardziej, że był od około 2008 roku osobą bezdomną.

W tożsamy sposób należało wyeliminować okresy od dnia 13 kwietnia 2001 roku do 11 lutego 2003 roku, od 29 grudnia 2004 roku do 06 lipca 2006 roku, od 05 stycznia 2007 roku do 06 lutego 2007 roku, od 19 maja 2008 roku do 22 maja 2008 roku, od 22 października 2008 roku do 15 grudnia 2009 roku, od 19 marca 2010 roku do 05 maja 2010 roku i od 25 maja 2010 roku do 31 grudnia 2011 roku, kiedy oskarżony był zarejestrowany jako osoba bezrobotna. Oskarżony w tych okresach poszukiwał bowiem w sposób aktywny pracy, a zatem starał się podjąć takie zatrudnienie, które pozwoliłoby mu m.in. na wywiązywanie się z obowiązku alimentacyjnego (choćby w sposób przymusowy, poprzez prowadzenie postępowania egzekucyjnego). W rezultacie okresy te musiały zostać wyeliminowane, albowiem nie sposób uznać, ażeby takie zachowanie oskarżonego stanowiło przejaw „uchylania się” od obowiązku alimentacyjnego, w szczególności zaś uporczywego. Wyeliminowanie tych okresów spowodowało również to, że Sąd nie miał możliwości uznania czynów popełnionych do przed 29 grudnia 2004 roku (rejestracja jako osoba bezrobotna) i po 16 grudnia 2009 roku (data końcowa kolejnego okresu zarejestrowana jako osoba bezrobotna) oraz po marcu 2016 roku (po zaprzestaniu korzystania przez oskarżonego z pomocy społecznej z uwagi na swoją sytuację osobistą i zdrowotną).

Sąd stwierdził, iż przestępstwo z art. 209 § 1 k.k. (w uprzednim, jak i obecnym brzmieniu, jak również art. 209 § 1a k.k.) jest wprawdzie przestępstwem trwałym, ale nie sposób uznać, w sytuacji, gdy nie została przyjęta konstrukcja z art. 12 k.k., że odbywanie przez okres 6 miesięcy kary pozbawienia wolności nie stanowiło przeszkody do przyjęcia, iż nieuiszczanie rat alimentacyjnych przed odbyciem tej kary, jak i po jej odbyciu, oczywiście przy wykazaniu wszystkich podmiotowych elementów tego przestępstwa, może stanowić jeden czyn zabroniony, a więc i jedno przestępstwo nie alimentacji (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 2010 roku, sygn. akt V KK 74/10). W przedmiotowej sprawie, jak ustalono oskarżony nie tylko przebywał w zakładzie karnym, ale również w zakładach opieki zdrowotnej, korzystał z pomocy społecznej z uwagi na stan zdrowia i sytuację osobistą oraz próbował poszukiwać pracy, które to okresy

musiały zostać wyeliminowane z okresu wskazanego w treści aktu oskarżenia. W rezultacie, okresy opisane w treści punktu pierwszego wyrok i w punkcie drugim wyroku nie mogły stanowić jednego czynu zabronionego. Sąd zważył przy tym, iż nie jest możliwe zarówno uznanie zachowań oskarżonego za jeden czyn zabroniony w myśl koncepcji przestępstwa trwałego (co wynika z przytoczonego powyżej orzeczenia), jak i uznanie że zachowania te zostały podjęte w ramach czynu ciągłego. W poświęconym temu zagadnieniu orzecznictwie stwierdzono bowiem m.in., że okresem, który w pełni realizuje przesłankę krótkich odstępów czasu, o której mowa w art. 12 k.k., i sankcjonuje przyjęcie koncepcji działania w warunkach czynu ciągłego, wynikającego z tego przepisu, w sytuacji realizacji pozostałych okoliczności w nim wymienionych, jest okres kilkunastu dni między poszczególnymi przestępczymi zachowaniami (zob. postanowienie SN z dnia 18 września 2003 roku, sygn. akt III KK 159/02; wyrok SA w Katowicach z dnia 22 listopada 2001 roku, sygn. akt II AKa 400/01). Powszechnie uznany jest również pogląd, że w pewnych konkretnych sytuacjach i okolicznościach za krótki odstęp czasu, w rozumieniu art. 12 k.k., można będzie uznać odstęp kilku, a nawet kilkunastu miesięcy pomiędzy poszczególnymi zachowaniami sprawcy czynu ciągłego (zob. postanowienie SN z dnia 9 marca 2006 roku, sygn. akt V KK 271/05). A contrario nie sposób zatem uznać kilkuletniego periodu dzielącego kolejne okres niealimentowania przez oskarżonego za krótkie w rozumieniu art. 12 k.k. Sąd uznał zatem, że owe zachowania stanowiły odrębne zachowania oskarżonego.

Uwzględniając zatem owe okresy stwierdzić należy, że oskarżony dopuścił się czynu zabronionego z art. 209 § 1 k.k., w brzmieniu obowiązującym do 30 maja 2017 roku, w okresach od 07 lipca 2006 roku do dnia 02 września 2006 roku, od 11 października 2006 roku do dnia 28 listopada 2006 roku, od 20 grudnia 2006 roku do 04 stycznia 2007 roku, od 07 lutego 2007 roku do 18 maja 2008 roku, od 23 maja 2008 roku do 21 października 2008 roku, a zachowanie to zostało mu przypisane w pkt I wyroku.

Powyższa konstatacja skłoniła Sąd do rozważań odnośnie okresu przedawnienia czynu, którego oskarżony dopuścił się, stosownie do opisu ujętego w pkt I wyroku. Sąd zważył bowiem, że czyn z art. 209 § 1 k.k. (w uprzednim, jak i obecnym brzmieniu, jak również czyn z art. 209 § 1a k.k.) stosownie do art. 101 § 1 pkt 4 k.k. ulega przedawnieniu z upływem 5 lat od czasu jego popełnienia, chyba, że w tym okresie wszczęto postępowanie – wówczas okres ten wydłuża się o kolejne 10 lat od zakończenia tego okresu (art. 102 k.k.). W okolicznościach niniejszej sprawy i wobec faktu, że dochodzenie wszczęte zostało w dniu 09 października 2017 roku (k.13) oznacza to, że czyny oskarżonego, polegające na uchylaniu się od uiszczania rat alimentacyjnych, a popełnione w/w okresie, jako przedawnione, nie mogły stanowić przedmiotu rozpoznania Sąd w niniejszej sprawie. Z tego też względu w pkt I wyroku Sąd, na mocy art. 414 § 1 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. umorzył postępowanie karne prowadzone wobec oskarżonego o ten czyn.

Sąd, dokonując dalszej analizy, doszedł do przekonania, że K. M. w okresie przypisanym w treści pkt II niniejszego wyroku tj. w okresie od 01 kwietnia 2016 roku do 15 września 2016 roku i od 16 października 2016 roku do 31 października 2016 roku (zmodyfikowanym w stosunku do treści stawianego mu zarzutu) uchylał się od wykonania obowiązku łożenia na utrzymanie syna, a jego zachowanie miało w tym zakresie charakter uporczywy, narażając go w ten sposób na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych. Oskarżony w tym okresie nie podjął realnych starań, by znaleźć stałą pracę czy też dorywczą pracę lub by osiągać jakikolwiek dochód, ażeby zaspokoić potrzeby pokrzywdzonego – co wprost wynika z informacji uzyskanych z urzędu pracy, albowiem w tych okresach nie był on zarejestrowany jako osoba bezrobotna. Nie uzyskiwał także świadczeń społecznych czy też opiekuńczych, nie przebywał w zakładach opieki zdrowotnej, a tym samym jego stan zdrowia musiał umożliwiać mu normalne funkcjonowanie. Nie wykazał jednak woli znalezienia zatrudnienia, a zatem utrzymywał się w inny sposób lub przy pomocy innych osób. Tym samym faktycznie miał on realną możliwość ponoszenia kwot tytułem rat alimentacyjnych na rzecz syna, tym samym jego działanie zdecydowanie zakwalifikować należy jako uchylanie się od obowiązku alimentacyjnego w rozumieniu art. 209 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym do 30 maja 2017 roku.

Oceniając zachowanie oskarżonego pod kątem uporczywości, Sąd miał zaś na względzie zarówno element subiektywny, polegający na szczególnym nastawieniu psychicznym, ujawniającym się w nieustępliwości, chęci postawienia na swoim (obojętnie z jakich pobudek), podtrzymywaniu własnego stanowiska na przekór ewentualnym próbom jego zmiany (np. mimo wszczęcia egzekucji, prowadzenia rozmów z oskarżonym przez matkę dzieci itp.) jak i obiektywny, wyrażający się w trwaniu takiego stanu rzeczy przez pewien dłuższy czas (zob. uchwała SN z 9.6.1976

r., VI KZP 13/75, OSNKW 1976, Nr 7-8, poz. 9). Zdaniem Sądu nic nie stało bowiem na przeszkodzie, by oskarżony w tych okresach uiszczał raty alimentacyjne na rzecz D. M.. N. zasądzonych od niego kwot wynikało zatem w ocenie Sądu wyłącznie z przyjętej przez niego postawy, co przemawia za uznaniem, iż miał pełną świadomość działania na szkodę pokrzywdzonego. Sąd zważył nadto, że uporczywość oskarżonego przejawiała się także w tym, iż nie podjął on starań celem realnego wspomżenia jego matki w utrzymaniu i opiece nad nim, które to zachowanie – oceniane zgodnie ze wskazaniami doświadczenia życiowego – należy ocenić jako świadczące o braku zainteresowania dzieckiem i jego potrzebami. Oskarżony sam przyznał bowiem, że nie dawał matce dziecka pieniędzy i nie interesował się nim, nie utrzymywał z nim kontaktów.

Sąd miał przy tym na uwadze to, że przestępstwo określone w art. 209 § 1 k.k. jest przestępstwem materialnym. Warunkiem jego dokonania jest zatem to, żeby uchylenie się od obowiązku alimentacyjnego spowodowało skutek w postaci narażenia pokrzywdzonego na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z 29 maja 2012 roku, sygn. akt II KK 106/12). W przedmiotowej sprawie należy stwierdzić, iż postępowanie oskarżonego w okresie opisanym w pkt II wyroku niewątpliwie naraziło jego syna na niemożność zaspokojenia jego podstawowych potrzeb życiowych. Zaspokojenie podstawowych potrzeb oznacza przede wszystkim dostarczenie środków materialnych koniecznych do utrzymania, ale również do uzyskania niezbędnego wykształcenia i odpowiedniego leczenia – o ile takie okaże się potrzebne. Jak wynika z zeznań świadków w tym w szczególności matki pokrzywdzonego, była ona w stanie zapewnić synowi jedynie skromne warunki bytowe, dodatkowo, gdyby nie pomoc organów gminnych (w tym spowodowana niepełnosprawnością pokrzywdzonego) byłaby pozbawiona możliwości utrzymania. W związku z niemożnością zarobkowania w tym okresie przez M. C. (z uwagi na pobieranie renty) niewątpliwie jej możliwości finansowe były mocno ograniczone. W przedmiotowej sprawie okoliczność tą dodatkowo potwierdza fakt, iż pokrzywdzony ma zwiększone potrzeby zdrowotne w związku ze swoją niepełnosprawnością.

Przechodząc do omówienia kwestii kary za przypisany oskarżonemu czyn, należy zwrócić uwagę, iż Sąd przy określeniu jej wymiaru miał na względzie dyrektywy wskazane w art. 53 k.k. W myśl tego przepisu sąd wymierza karę według swojego uznania, w granicach przewidzianych przez ustawę, bacząc, by jej dolegliwość nie przekraczała stopnia winy, uwzględniając stopień społecznej szkodliwości czynu oraz biorąc pod uwagę cele zapobiegawcze i wychowawcze, które ma osiągnąć w stosunku do oskarżonej osoby (prewencja szczególna), a także potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa i zaspokojenie potrzeby poczucia sprawiedliwości (prewencja ogólna). Wymierzając karę, sąd uwzględnia w szczególności motywację i sposób zachowania się sprawcy, rodzaj i rozmiar ujemnych następstw przestępstwa, właściwości i warunki osobiste sprawcy, sposób życia przed popełnieniem przestępstwa i zachowanie po jego popełnieniu, a zwłaszcza staranie o naprawienie szkody lub zadośćuczynienie w innej formie społecznemu poczuciu sprawiedliwości. Sąd wziął również pod uwagę zawartą w art. 58 § 1 k.k. zasadę prymatu kar nie izolacyjnych oraz to, że przestępstwo z art. 209 § 1 k.k. w uprzednim brzmieniu zagrożone jest karą grzywny, ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

Te właśnie normy Sąd miał na uwadze uznając karę 3 miesięcy pozbawienia wolności za sprawiedliwą w stosunku do popełnionego przez oskarżonego czynu, przy czym za celowe Sąd uznał jej warunkowe zawieszenie na okres próby wynoszący 1 rok, stosownie do art. 69 § 1 i 2 k.k. W ocenie Sądu, wymierzona oskarżonemu kara jest adekwatna zarówno do stopnia jego zawinienia, jak i stopnia społecznej szkodliwości przypisanego mu czynu. Uwzględnia ona nadto okoliczności go obciążające – tj. fakt, iż działał on w pełni umyślnie, tym samym okazując lekceważący stosunek do nałożonego na niego orzeczeniem sądu obowiązku. Na korzyść oskarżonego przemawia natomiast jego uprzednia niekaralność. Sąd miał także na uwadze względy prewencji ogólnej, w szczególności nagminność popełnienia czynów z art. 209 § 1 k.k. i konieczność kształtowania w tym zakresie świadomości społeczeństwa, jednakże uznał, że względy te muszą ustąpić względem prewencji szczególnej. Uwzględniając bowiem cele, które kara wymierzana oskarżonemu ma osiągnąć w stosunku do jego osoby, w ocenie Sądu nie mogłaby ich spełnić kara ograniczenia wolności – oskarżony nie ma bowiem obecnie możliwości podjęcia pracy (jest do niej trwale niezdolny). Również kara grzywny, z uwagi na konieczność ponoszenia kosztów związanych z utrzymaniem w ośrodku, nie spełniałaby w/w celów w ocenie Sądu. Wymierzona oskarżonemu kara jest w ocenie Sądu adekwatna do stopnia winy i społecznej szkodliwości czynu, jakiego się on dopuścił. W ocenie Sądu zastosowanie wobec oskarżonego dobrodziejstwa warunkowego zawieszenia kary

również jest zasadne, albowiem choćby obecne okoliczności osobiste i zdrowotne oskarżonego świadczą w ocenie Sądu, że nie popełni on ponownie przestępstwa; zachodzi zatem wobec niego pozytywna prognoza kryminologiczna.

Nadto, na mocy art. 626 § 1 k.p.k., art. 624 § 1 k.p.k., art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych (Dz. U. z 1983 r. Nr 49, poz. 223 ze zm.) zwolnił oskarżonego od ponoszenia kosztów sądowych w sprawie, a wydatkami tego postępowania obciąża Skarb Państwa. W ocenie Sądu trudna, obecna sytuacja osobista oskarżonego uzasadnienia tą decyzję.